

Kertészet általános jellemzése

<http://ujkert.szie.hu/oktatas/letoltheto-oktasi-segedanyagok/kerteszet-gvam>

■ Mezőgazdaság

● Kertészet – 5 ágazat:

- gyümölcstermesztés
- szőlőtermesztés
- zöldségtermesztés
(beleértendő a gomba-termesztés is)
- dísznövénytermesztés
- gyógy- és aromanövény t.

• Szaporítóanyag előállítás

- kertimag termesztés
- palántanevelés
- faiskolai termesztés

((táj- és kertépítézet))

Kertészeti termesztés jelentősége az EU-ban

- 1,4 M gazdaság
- 50 Mrd € elsődleges kibocsátás
- Zöldség-gyümölcs produktum 120 M tonna
- Ebből 70 M t frissen elfogyasztott (36 M t gyümölcs, 34 M t zöldség), a többi feldolgozott

A **kertészet** egyedi ápolást igénylő növények termesztésével és parkok, kertek gondozásával foglalkozó művelési ág.

Kertészet alapvető feladatai

- lakosság kertészeti termékekkel való ellátása
- export
- feldolgozóipari alapanyagok előállítása
- munkaerő foglalkoztatása
- ipari termékek felhasználása

Kertészet általános jellemzői

- az agrárgazdaság talán legsokoldalúbb és legsokszínűbb főágazata
- fogyasztás volumene szoros kapcsolatban áll az életszínvonallal
- beruházási igénye és bruttó termelési értéke nagy
- kiemelkedően munkaigényes
- nagy a szerepe a vidéki lakosság foglalkoztatásában és jövedelmi színvonalában
- szerepe van az emberi környezet alakításában

Kertészeti termesztés jelentősége Magyarországon

- Területe kb. (<) **250 ezer ha** (zöldség 80 e., gyümölcs 80 e., szőlő 65 e. + gyógy- és dísznövény), **mezőgazdaság <5%-a**
- Kertészeti ágazatok éves elsődleges kibocsátása kb. **350 Mrd. Ft**, ami a teljes mezőgazdaság (kb. 2.700 Mrd Ft) **13%-a**
- Elsődleges kibocsátások: zöldség 160-190, gyümölcs 80-95, szőlészet 60-70, többi 20-30 (?) Mrd Ft (mások szerint dísznövény 65-70, gyógynövény 15-18 Mrd Ft)
- 2018-ban 28 e. gyümölcs- és 9 e. zöldségtermesztő igényelt közvetlen támogatást
- ZGy ágazat éves munkaerő igénye kb. 140 e. fő

Jelenlegi körülmények, tendenciák

- Korlátok nélküli, nyílt piac az EU-ban
- Kedvező földrajzi adottságok (központi elhelyezkedés, megfelelő vízellátottság, megfelelő talajviszonyok, termálvíz)
- Megvannak a fejlesztés lehetőségei
- Fejlesztések zömében EU-s pénzekből
- Egyre komolyabb munkaerő hiány
- Megfelelő ellátás imputanyagokból
- Imputanyagok folyamatos áremelkedése
- Forgóeszköz finanszírozás problémái

- Globalizálódó, koncentrálódó kereskedelem → üzletláncok 70%-os részesedése → nyomott átvételi árak
- Összefogási készség alacsony szintű → hiány van a versenyképes árualapokból (nagy mennyiségű, homogén, ütemezetten leszállított)
- Kezdetleges marketing tevékenység
- 27%-os ÁFA, östermelői rendszer → fekete-gazdaság magas aránya → áruk 30-(70)%-a számla nélkül cserél gazdát
- Termesztők viszonylag alacsony képzettségi szintje
- Folyamatosan zajlik a termesztek szelektálódása

Kertészeti ágazat fejlődését leginkább akadályozó tényezők

- Munkaerő hiány
- Öntözés alacsony szintje
- Feketekereskedelem magas aránya → átláthatatlan termelés
- Pályázati rendszer hibái, a rendelkezésre álló források nem kellő hatékonyságú felhasználása
- Kutatóintézeti háttér kérdései (alakulóban)
- Szaktanácsadási rendszer kiépületlensége
- Kertészeti képzés problémái
- Termesztők – feledolgozók – kereskedők nem kellő összhangja

Léalma termesztés gazdaságossága

	Alacsony színvonal	Közepes színvonal	Magas színvonal
Hozam (t/ha)	12,5	25,0	42,0
Összes költség (Ft/ha)	402.686	683.230	1.017.512
Önköltség (Ft/kg)	32,21	27,33	24,23
Piaci bevétel (Ft/ha)	306.000	612.000	1.028.160
Jövedelem	-96.686	-71.230	+10.648
SAPS-sel	-25.064	+360	+82.193
SAPS + termelési	+68.171	+93.595	+175.428
SAPS + termelési + AKG	+314.538	+339.962	+421.795

/Forrás: Apáti & Tóth-Kurmai, 2018/

Dísznövények fogalma, funkciója

- Dísznövények: olyan növények, amelyeket díszítő hatásuk miatt, vagy az ember környezetének kedvező alakítása céljából tartunk.
 - Díszítő hatás, esztétikum
 - Kedvező környezet (talajtakarás, por-, hang-, szélvédelem, páratartalom növelés) – biológiai és klimatikus hatás
 - Pszichológiai hatás

Dísznövénytermesztés és értékesítés általános jellemzői

- Kertészet legintenzívebb ágazata
- Egységnyi területen legnagyobb értéket állítja elő; legnagyobb hozzáadott érték
- Nagy kézimunka igényű
- A legszerteágazóbb kertészeti ágazat, több mint ezer növényfajjal és azok sokszorosát kitevő fajtával dolgozik.
- A faj/fajtakínálat folyamatosan változik/bővül.
- Az értékesítés rendkívül ciklikus
- Az EU-ban teljesen liberalizált
- Egyes szegmensei erősen globalizálódtak
- Fogvasztás volumene erősen életszínvonal függő

Dísznövénytermesztésünk helyzete

- Magyarországon 3.500 termelőüzem és 3.000 kereskedő.
- Az ágazat 30.000 embernek biztosít megélhetést (8-10.000 család).
- Két fő terület
 - szabadföldi dísznövénytermesztés 2.350 ha
 - növényházi dísznövénytermesztés 340 ha
- Termelési érték 65-70 Mrd Ft
- Összességében nettó importőrök vagyunk

/AIPH 2010/

Növényházi dísznövénytermesztés

- **vágott virágok és zöldek**
 - 180 ha, 30 faj (szegfű, gerbera, rózsza, liliom, krizantém, hagymás virágok), növekvő import
- **cserepes (virág és levél) dísznövények**
 - 30 ha, virágos:leveles arány 5:1, több mint 100 faj (afrikai ibolya, ciklámen, korallvirág, mikulásvirág, begónia; fikusok, filodendronok, pálmák, dracéna, yukka), 60%-os importhányad
- **egy- és kétnyári virágpalánták**
 - 130 ha, 30-33 millió palánta, több mint 80 faj (kerti begónia, törpe nebáncsvirág, petúnia, paprikavirág, bársonyvirág, verbéna, muskátli, árvacska), egyényári:kétnyári 2:1, felfutóban

Szabadföldi dísznövénytermesztés

- **díszfaiskolai termesztés (díszfák, díszcserjék)**
 - közel 2.000 ha faiskolai terület, jól kialakult termesztő-körzetek, számottevő az export
- **rózsatőtermesztés**
 - Szeged-Szóreg, kb. 20 ha, 2,5 M tő/év, 90%-os exporthányad
- **évelő dísznövények**
- **virághagyma termesztés**
- **virágmagtermesztés**
- **szabadföldi vágott virágok**
- **szárazvirág-termesztés**
- **szabadföldi kétnyári virágpalánta nevelés**